

Gymnázium Lovosice

Preventivní program školy

Školní rok 2022 - 2023

Vypracoval: Mgr. Lukáš Jedlinský

Základní informace

Preventivní program školy (dále jen PPŠ), dříve Minimální preventivní program, se zaměřuje na prevenci všech forem rizikového chování, které se ve škole mohou vyskytovat. Rizikovým chováním, s nímž se lze ve škole setkat, může být především:

- agrese, násilí a šikana
- kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií
- vandalismus
- intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie
- homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- poruchy příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

Mezi základní úkoly primární prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu především patří:

- zvyšování sociálních kompetencí: rozvíjení takových sociálních dovedností žáků, které vedou k zodpovědnému chování a uvědomování si důsledků svého jednání
- posilování komunikačních dovedností: zvyšování schopnosti řešit problémy a konflikty, adekvátně reagovat na stresové situace, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu: budování pocitu důvěry, vytváření atmosféry klidu bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám: pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistických postojů

Při vytváření PPŠ vycházíme z aktuální situace v jednotlivých třídách a ze spolupráce s třídními učiteli, kteří znají své žáky nejlépe a jsou schopni případné problémy odhalovat a řešit. Neméně důležitá je i práce ostatních pedagogů, kteří si všimají vztahů ve třídě a mohou rovněž odhalit známky rizikového chování. Okamžitým řešením problémů a aktivním kontaktem učitele s žákem se prohlubuje jejich vzájemný vztah a buduje se pocit důvěry.

Dalším hlediskem při tvorbě PPŠ je i věk studentů. Přestože za cílovou skupinu v oblasti prevence považujeme především první čtyři ročníky víceletého gymnázia a první ročník čtyřletého gymnázia, při naplňování PPŠ dbáme na to, aby se program dotkl všech našich žáků.

Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy jsou seznámeni s kompetencemi školního metodika prevence (dále jen ŠMP) a stejně tak i žáci školy a jejich rodiče vědí o jeho funkci.

Učitelé se také podílejí na preventivní strategii zakomponované v jednotlivých předmětech (viz *Příloha 1*).

Nedílnou součástí PPŠ je i kontrola dodržování zákona a přiměřená represe (viz Školní řád).

Spolupráce s rodiči

O práci ŠMP, záměrech a způsobech realizace preventivního programu jsou rodiče našich žáků informováni třídními učiteli na pravidelných schůzkách, vždy na úvodních schůzkách prvních ročníků. Rodiče jsou rovněž seznámeni s represivními nástroji obsaženými ve Školním řádu a mohou kdykoli kontaktovat vedení školy či ŠMP a dohodnout si schůzku.

Metodické pomůcky

Pro vnitřní potřeby školy, ale i pro rodičovskou veřejnost je kabinet ŠMP vybaven odbornou literaturou, odbornými časopisy a videotékou (viz *Příloha 4*).

Vedle vnitřních zdrojů pro tvorbu PPŠ využíváme i vnějších zdrojů, jedná se zejména o metodickou pomoc pracovníků pedagogicko-psychologické poradny v Litoměřicích. V případech vyžadujících znalosti jiných profesí spolupracujeme s příslušnými odborníky.

PPŠ se také opírá o volnočasové aktivity a jednorázové tematicky zaměřené akce, které v průběhu školního roku na gymnáziu probíhají (viz *Příloha 3*).

Cíle PPŠ

Hlavním cílem PPŠ v letošním školním roce bude navázat na akce s preventivní tematikou z minulých let, obnovit spolupráci s vybranými místními organizacemi, dále rozvíjet dosavadní zkušenosti a v neposlední řadě seznámit nové pracovníky naší školy s tímto preventivním programem.

Komunikace bude probíhat osvědčeným způsobem: ŠMP, případně třídní učitel, žáky seznámí s kompetencemi ŠMP. Pracovníkům školy, žákům i jejich rodičům bude umožněno využívat odbornou literaturu. Informace o akcích bezprostředně spojených s náplní primární prevence rizikového chování nebo o volnočasových aktivitách, do nichž se mohou naši žáci zapojit, budou vyvěšeny na školní nástěnce, webových stránkách školy a školním facebookovém profilu.

Žáci a jejich rodiče samozřejmě mohou po předchozí dohodě využívat ke konzultaci a k řešení možných problémů v rámci prevence osobní schůzky se ŠMP. Kontakt na ŠMP je uveden na webových stránkách školy a na školní nástěnce týkající se prevence rizikového chování.

Součástí PPŠ jsou také preventivní programy, jejichž zaměření a průběh bude s jednotlivými lektory dohodnut v průběhu školního roku. V tomto školním roce se chystáme opět plně využít finance z dotační žádosti „Seznamovák GYMLOVO“, který se koná v Doksech u Máchova jezera, a to ve třech dnech. Vzhledem k významné finanční dotaci byl adaptační kurz dostupný všem žákům včetně dětem ze sociálně slabých rodin, které patří do rizikové skupiny dětí.

V rámci podpory teamového ducha a zpříjemnění třídního klíma i na letošní rok plánujeme teambuildingové programy, které pro nás již minulý školní rok připravila agentura Wenku. Letos jsme se rozhodli vyzkoušet lektory jiné organizace, a sice ze Skautského institutu, který nabídl program SI třída v rámci září za dotační částku 50,- Kč na žáka. Do programu SI třída se zapojí žáci kvarty, 3.A (začátek září), 2.A (konec září) a sekunda (začátek října). Posledně

dvě jmenované třídy nebyly financovány z dotačního titulu Skautského institutu, nicméně částku z poloviny pokryla škola ze zdrojů Spolku přátel školy (dříve SRPŠ).

Stranou nenecháváme také sbírky podporující dobrou věc. I letos se aktivně zapojíme do dvou celostátních dobročinných sbírek: Bílá pastelka a Český den proti rakovině (viz *Příloha 2*).

Další cíle PPŠ jsou naplňovány začleňováním preventivních témat do výuky v jednotlivých předmětech (viz *Příloha 1*).

O cílech a skladbě PPŠ i o novinkách v rámci prevence rizikového chování budou pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci informováni na schůzkách svolaných ŠMP či na pedagogických poradách.

Plán vzdělávání ŠMP bude přizpůsoben vzdělávacím nabídkám pedagogicko-psychologické poradny v Litoměřicích.

Krizový plán školy

Součástí prevence rizikového chování je i řešení situací spojených s výskytem a zneužitím drog ve školách a s výskytem forem násilí a šikany naplňujících skutkovou podstatu podezření na spáchání trestného činu. Vedení školy bude v těchto případech spolupracovat s oddělením Policie ČR.

Školní program k prevenci a řešení šikanování tvoří samostatný dokument.

Základní školské dokumenty a podpůrná legislativa pro oblast prevence

- Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- **Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.**
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002 14)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018

Evidance aktivit a hodnocení efektivity

Evidenci veškerých aktivit spojených s prevencí rizikového chování vede ŠMP. Měřítkem efektivity realizovaných preventivních programů a akcí bude ohlas u žáků a jejich rodičů, vedení školy, ostatních pedagogických pracovníků apod.

Příloha 1

Preventivní strategie v jednotlivých předmětech

Ročník	Předmět	Téma
Prima	Ov	Škola, život ve škole – normy a pravidla soužití ve škole
	Tv	Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření
Sekunda	Ov	Život mezi lidmi – vhodné a nevhodné chování
		Člověk v sociálních vztazích – agresivita, trestný čin, přestupek, vandalismus, domácí násilí, šikana
		Prevence zneužívání návykových látek – drogy a jejich nebezpečí
	Tv	Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření
		Zdravý způsob života a péče o zdraví – vliv životních podmínek a výživy na zdraví, anorexie, bulimie
	Tělesná a duševní hygiena – význam duševní hygieny pro zdraví	
Tercie	AJ (pokročilí)	Zdraví a nemoci – zdravý životní styl
	Př	Člověk a jeho zdraví – hygiena duševní činnosti
	Tv	Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření
Kvarta	AJ (začátečníci)	Zdraví a nemoci – zdravý životní styl
	AJ (pokročilí)	Šikana
		Nebezpečí každodenního života
	Děj	Dějiny 20. století – fašismus, nacismus, antisemitismus a rasismus
	Ov	Právní základy státu – národnostní menšiny
	Tv	Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření, respekt k odlišnému pohlaví
1. ročník, kvinta	OSVZ	Psychologie, psychické jevy – nebezpečí zneužívání návykových látek

		Člověk a společnost – zodpovědný přístup k otázkám partnerství a sexu
		Sociální dynamika – společenské menšiny
		Sociální patologie – politický extremismus, sociálně deviantní chování, alkoholismus, toxikomanie, gambling, promiskuita, kriminalita
	AJ	Životní styl
	NJ	Zusammen leben – vzájemné a interkulturní soužití
	Tv	Zdravotně orientovaná zdatnost – vhodná cvičení pro duševní a tělesnou relaxaci
		Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření, pomoc slabším (handicapovaným), respekt k opačnému pohlaví
	ICT	Bezpečnost práce – pravidla chování v počítačové síti, v elektronické komunikaci a v prostředí Internetu
2. ročník, sexta	OSVZ	Orgány právní ochrany – sexuálně motivovaná kriminalita, individuální násilí a zneužívání, návykové látky, autodestruktivní závislosti
	FJ	Využití volného času
	Tv	Zdravotně orientovaná zdatnost – vhodná cvičení pro duševní a tělesnou relaxaci
		Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření, pomoc slabším (handicapovaným), respekt k opačnému pohlaví
	ICT	Bezpečnost práce – pravidla chování v počítačové síti, v elektronické komunikaci a v prostředí Internetu
3. ročník, septima	OSVZ	Lidská práva
		Ideologie – fašismus, nacismus, rasismus
	Ch	Chemie kolem nás – zneužívání drog, závislost
	Bi	Regulační soustavy – psychohygiena, způsob trávení volného času a jeho vliv na zdraví
		Rozmnožovací soustavy – pohlavně přenosné choroby a jejich prevence
	NJ	Školní a mimoškolní aktivity
	RJ	Zdraví – životní styl
	Tv	Zdravotně orientovaná zdatnost – vhodná cvičení pro duševní a tělesnou relaxaci
		Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření, pomoc slabším (handicapovaným), respekt k opačnému pohlaví
4. ročník, oktáva	OSVZ	Religionistika – náboženská nesnášenlivost

	Děj	Moderní doba I – fašismus, nacismus
		Moderní doba II – základní problémy soudobého světa
	Tv	Zdravotně orientovaná zdatnost – vhodná cvičení pro duševní a tělesnou relaxaci
		Sportovní hry – význam slušného chování a čestného soupeření, pomoc slabším (handicapovaným), respekt k opačnému pohlaví

Příloha 2

Bílá pastelka

Účelem sbírky Bílá pastelka je spolufinancovat dlouhodobé projekty pro nevidomé a slabozraké. Z výnosu je hrazen např. výcvik vodicích psů, odstraňování bariér, které slabozrakým a nevidomým komplikují každodenní život, vybavení tyflokabinetů aj. Sbírká se koná od 11. – 13. října u příležitosti výročí Mezinárodního dne bílé hole. Do organizace sbírky se zapojují žáci vyšších ročníků.

Český den proti rakovině

U příležitosti tohoto dne pořádá Liga proti rakovině každoroční celostátní akci, jejímž cílem je preventivně působit na širokou veřejnost prostřednictvím letáků s informacemi. Dále se organizace snaží prostřednictvím dobročinné sbírky získat prostředky na boj proti rakovině – na nádorovou prevenci, zlepšení kvality života onkologických pacientů, podporu onkologické výchovy, výzkumu a vybavení onkologických center. Sbírká proběhne v květnu 2023.

Příloha 3

Volnočasové aktivity na gymnáziu

- Žákovský pěvecký Tutti pazzi (J. Štěpánová)
- Pěvecký sbor In flagranti (P. Linková)
- Cvičení: Smíškova metoda spirální stabilizace (I. Řezníčková, J. Willner)
- Atletika po AŠSK s předností pro naše žáky (J. Willner)
- Studentská rada (L. Jedlinský)
- Projekt Člověk v tísní: Active citizens (D. Nosovská)

Jednorázové tematicky zaměřené akce

- Seznamovací pobyt (prima + 1.A)
- Teambuildingový program (sekunda, kvarta, 2.A, 3.A)
- Noční pochod na Lovoš u příležitosti výročí 17. listopadu
- Vánoční jarmark
- Den divadla
- Vánoce na gymnáziu
- Velikonoce na gymnáziu
- Sportovní den
- Sportovní turnaje
- Návštěvy divadelních a filmových představení

- Besedy s absolventy školy, s vědeckými odborníky, s pamětníky 17. listopadu 1989
- Beseda o rakovině prsu s paní Žamberskou
- Besedy k primární prevenci – agentura MP Edu (viz příloha č.5)

Příloha 4

Metodické pomůcky

Publikace

- Čapek, Robert. *Odměny a tresty ve školní praxi*. Praha: Grada, 2014.
- Kolář, Michal. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001.
- Kolář, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011.
- Navrátil, Stanislav, Mattioli, Jan. *Problémové chování dětí a mládeže*. Praha: Grada, 2011.
- Miovský, Michal a kol. *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2015.
- Miovský, Michal a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2015.
- Miovský, Michal a kol. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2015.
- Miovský, Michal a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2015.
- Nešpor, Karel, Csémy, Ladislav. *Alkohol, drogy a vaše děti*.
- Nešpor, Karel, Csémy, Ladislav, Pernicová, Hana. *Prevence problémů působených návykovými látkami*, Praha: BESIP MV.
- Presl, Jiří, *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf, 1995.
- Šišková, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998.

Periodika

- Časopis *Psychologie*
- Časopis *Školní poradenství v praxi*
- Časopis *Prevence*

DVD

- *Když musíš, tak musíš?* (Cyklus 6 dokumentárních filmů o drogách)

Příloha 5

Preventivní přednášky / besedy v 1. pol. – MP Edu

LISTOPAD

- 10.11. – Pm – Učím se učit (3.-4.VH)
- 10.11. – Tc – Bát se, či nebát se (1.-2.VH)
- 10.11. – 1.A – Učím se učit (5.-6.VH)

PROSINEC

- 12.12. – Sk – Holky jsou z Venuše a kluci z Marsu (5.-6.VH)
- 12.12. – Kr – Nestresuj se stresem (3.-4.VH)
- 12.12. – Kn – Učím se učit (1.-2.VH)

Preventivní přednášky / besedy v 2. pol. – MP Edu

- Bude upřesněno
- Přednostně pro třídy: Sx / 2.A
 - Sp / 3.A
 - Ok / 4.A
- Tematické zaměření: Duševní zdraví
 - Stres a náročné životní situace
 - Psychohygiena
 - Odpovědné sexuální chování
 - Sexuální identita